

Programmabegroting 2021

Algemene Beschouwingen

2 november 2020

Vooraf

Voorzitter, raadsleden en alle belangstellenden die deze vergadering via de media volgen.

Dank aan allen die aan deze begroting hebben bijgedragen.

Helaas, voor het derde jaar op rij een beleidsarme Kadernota 2021 en Begroting 2021. Ook deze begroting is slechts een financieel technische doorrekening van oude plannen. Oude plannen, vastgelegd in een coalitieakkoord waarvan de opstellers in 2018 opgewekt verklaarden dat er “nog heel veel ruimte is om zaken aan te passen”. Daarvan is tot dusverre niets gebleken.

Voor ons ligt ook een begroting waarin diverse, voor veel inwoners belangrijke ambities, zoals een tweede sporthal, minischermen langs het spoor, een maatschappelijke voorziening in Zandzoom en de facelift van 't Loo, NIET zijn meegenomen. Waren ze wel meegenomen dan zou de meerjarenbegroting vanaf 2022 negatief zijn. Zelfs voor de jaren 2021 en 2022 geeft het college in haar aanbestedingsbrief al een winstwaarschuwing af. Daar kom ik zo op terug.

En voorliggende Begroting 2021 is vooral business as usual. Gemeentebelangen Heiloo vindt het een gemiste kans dat de brede maatschappelijke effecten van de huidige coronacrisis in deze begroting zelfs niet zijn benoemd. Deze begroting gaat weliswaar uit van een groter beroep op de zorg, de bijstand, de schuld- en armoedebestrijding en er is een Herstelfonds Coronamaatregelen van €500.000, maar in de begroting wordt geen rekening gehouden met de effecten van corona op werkgelegenheid, mobiliteit, op onderwijs, op recreatie, op cultuur en op de koop- en investeringsbereidheid van inwoners en ondernemers.

Niet voor niets deden het Centraal Planbureau, het Planbureau voor de Leefomgeving en het Sociaal en Cultureel Planbureau op 9 oktober jongstleden een unieke, gezamenlijke oproep om juist nu de sociale kloof en de klimaatverandering aan te pakken.

Juist nu moeten we investeren in mantelzorg, in gezondheidszorg, in het voorkomen van vereenzaming, in het voorkomen van schulden en in het voorkomen van leerachterstanden in het onderwijs. Juist nu moeten we investeren in vitale sectoren en niet in pretsectoren, die de samenleving verder wegvoeren van de afgesproken klimaatdoelstellingen. Juist nu moeten wij bij alle investeringen en aanvragen om overheidssteun, ook kijken naar het algemeen maatschappelijk belang en eisen stellen ten aanzien van duurzaamheid en klimaat.

Aan de hand van de pijlers van Gemeentebelangen Heiloo -Sociaal, Groen en Duurzaam- zal ik dieper ingaan op de voorliggende Begroting 2021.

Sociaal,

In de aanbestedingsbrief bij de Begroting 2021 lezen we dat Heiloo de afgelopen jaren is geconfronteerd met oplopende tekorten op het Sociaal Domein en dat actieve bijsturing noodzakelijk is geweest.

Gemeentebelangen Heiloo is van mening dat deze tekorten grotendeels het gevolg zijn van het gevoerde beleid. Dat wil zeggen het beleid van het vorige en huidige college, beide bestaande uit dezelfde spelers uit de VVD, het CDA en Heiloo2000. Het is bewust beleid geweest om de, in 2015, 2016 en 2017 niet uitgegeven budgetten Sociaal Domein, NIET over te hevelen naar een Reserve Sociaal Domein, maar over te hevelen naar de Algemene Reserves en van daaruit grotendeels over te hevelen naar de Reserve Grote Projecten. Zo is bij elkaar ruim € 4 miljoen onttrokken aan het Sociaal Domein. Hoezo, “actieve bijsturing” ? Achteraf ja, waarom niet vooraf hiervoor een reserve opgebouwd? Hoezo “effectiever en efficiënter zorg verlenen”? Waarom deden we dat niet eerder? Waarom “besparingen op Sociaal Domein”. Dat had niet gehoeven, als de eerder niet uitgegeven budgetten waren geormerkt voor het Sociaal Domein. Besparingen waarvan zelfs de Rekenkamer BUCH grote vraagtekens zet bij de haalbaarheid.

Gemeentebelangen Heiloo is voor het opbouwen van een Reserve Sociaal Domein en het oormerken van budget voor het Sociaal Domein; Gemeentebelangen Heiloo heeft daarom niet ingestemd met de motie Terugdringen Bestemmingsreserves en zal niet instemmen met het voorliggende raadsvoorstel hiertoe. Van het schuiven met gelden tussen potjes, waarvoor de raad toestemming moet geven, kan het college straks schuiven met gelden binnen één grote pot Algemene Reserves zonder dit aan de raad voor te leggen. Dat lijkt ons een zeer onwenselijke situatie. Reserves bouw je juist op met een specifiek doel.

Vraag aan het college: Met oog op de toenemende druk op het Sociaal Domein de komende jaren, hoe denkt het college voldoende middelen voor het Sociaal Domein veilig te kunnen stellen, als er conform het voorstel “Terugdringen Bestemmingsreserves”, geen reserve specifiek voor het Sociaal Domein wordt opgebouwd om tegenvallers op te vangen?

Dan de woonlasten. Deze begroting gaat uit van een gemiddelde stijging van de woonlasten met 6% in 2021! Een meerpersoonshuishouding gaat gemiddeld € 820 betalen aan afval-, riool- en OZB-heffingen; een stijging van €52. Gemiddeld. Maar het gaat ook om individuele situaties. Als je pensioen niet stijgt of zelfs gekort wordt, als je inkomsten dalen of je zelfs je baan verliest, als je zorgkosten fors stijgen, dan is 6% een forse lastenverhoging! Ook landelijk gezien. Landelijk stijgen deze heffingen gemiddeld met 4,9% naar een gemiddeld tarief van € 776. En dan hebben we het nog niet over de extra heffing op restafval.

Vraag aan het college: Met oog op schuldhelpverlening en armoedebestrijding; hoe monitort het college de effecten van de woonlastenstijging en hoe voorkomt het college dat inwoners (verder) in de problemen komen?

Voorts vindt Gemeentebelangen Heiloo het een hele slechte zaak dat er in Heiloo vrijwel geen huur- en koopwoningen tot € 250.000 worden gebouwd. Terwijl juist dáár de grootste lokale behoefte aan is. In Zandzoom, op het GP Groot terrein en in tal van inbreiprojecten worden vrijwel alleen duurdere eengezinswoningen gebouwd. Ondertussen neemt het college geen concrete maatregelen op gebied van antispeculatie, zelfbewoningsplicht en instandhouding - laat staan uitbreiding- van de sociale woningvoorraad. Zelfs het Fonds Sociale Woningbouw dreigt vanavond te worden opgeheven.

Vraag aan het college: Kan het college binnen 3 maanden met een notitie komen waarin wordt aangegeven hoeveel categorie 1 en 2 woningen waar en wanneer in Heiloo gebouwd gaan wonen in de komende 5 jaar.

Groen & Duurzaam

In de Begroting 2021 wordt gesproken over een, nog in 2020 op te stellen, Groenbeheerplan. Dit plan vormt de basis voor het groenbeheer in 2021. In de Begroting 2021 is hiervoor € 140.000 extra opgenomen. Klinkt mooi, maar het gaat hier voornamelijk om uitbreiding van het te beheren areaal.

Het Melco terrein, Zandzoom, etc. En het gaat om beheer, de uitvoering.

Gemeentebelangen Heiloo pleit al jaren voor een GroenVISIE. Een lange termijn visie gericht op het verbeteren van onze leefomgeving en het versterken van de biodiversiteit door het in stand houden en aanleggen van ecologische verbindingzones. Een visie die wordt vertaald in een beleid voor de komende 5 jaar, zodat groenbeheer en onderhoud een helder kader krijgen.

Op verzoek van Gemeentebelangen Heiloo wordt hiervoor een Raadsinformatieavond georganiseerd en we hopen de discussie op een hoger niveau dan maaien en bomenkappen te kunnen voeren.

Dan de Aansluiting A9; Gemeentebelangen Heiloo is van meet af aan tegen deze aansluiting. Uit de Provincie begroting (het Integrale Meerjaren Programma Infrastructuur van de Provincie NH) blijkt dat de kosten van de aansluiting inmiddels zijn gestegen van € 27,8 naar € 45.9 miljoen; een stijging van ruim 60%, nog voor alle beroepsprocedures doorlopen zijn en de aanbesteding gestart is.

Gemeentebelangen Heiloo is tegen deze aansluiting omdat met deze aansluiting grote stukken van het Heilooer Die, een belangrijk weidevogelgebied, verloren gaan. Nu wil het college ook nog een fietsverbinding van Heiloo naar Akersloot, dwars door dit weidevogelgebied aanleggen. En het gebied openstellen voor recreatie. Met deze verregaande versnippering en jaarronde verstoring kunnen we dit gebied voor tal van beschermde soorten afschrijven. Het Heilooer Die mag, als onderdeel van Amsterdam Wetlands om het toerisme te stimuleren, geen Heiloo Disney worden!

Tot slot

Tot slot vier kanttekeningen.

1. **Deze Begroting 2021 geeft een veel te rooskleurig beeld.** Zoals al eerder aangegeven zijn niet alle ambities -2^e sporthal, t Loo, minischermen spoor, etc. – meegenomen. Ook voor het Groenfonds is maar € 5 miljoen opgenomen, terwijl de ambities € 10 miljoen vergen. En daarvoor wordt niet meer groen maar vooral infrastructuur zoals genoemde fietsverbinding aangelegd!

Te rooskleurig ook omdat de besparingen op het Sociaal Domein en de leges voor nieuwbouw veel te optimistisch zijn ingeschat. Zelfs naar oordeel van de Rekenkamer Commissie BUCH. Wanneer bij de beheersmaatregelen in het Sociaal Domein worden uitgegaan van het pessimistische scenario, vallen de besparingen € 271.000 lager uit en is het begrotingssaldo van € 291 (incl stelpost € 400.000) vrijwel verdampt.

Te rooskleurig ook omdat het college, desgevraagd door Gemeentebelangen Heiloo, verdere kostenstijgingen voor de Aansluiting A9 niet uitsluit. De gevraagde onderbouwing heeft het college nog niet gegeven.

2. **Deze Begroting 2021 verschuift de lasten naar de toekomst** onder de noemer van totaalfinanciering. Alle leningen zijn gebundeld in 2 leningen van bij elkaar € 52,2 miljoen. Op één lening van -nu nog € 3 miljoen groot- wordt jaarlijks € 0,5 miljoen afgelost. Op de andere lening van € 49,2 mln wordt pas vanaf 2027 afgelost; dan moet dus 35 jaar lang jaarlijks € 1,4 miljoen worden afgelost én rente betaald. Een leuke erfenis voor komende colleges!

3. **Deze Begroting 2021 gaat uit van het terugdringen van Bestemmingsreserves.** In concreto wordt € 508.000 uit 9 Bestemmingsreserves overgeheveld naar de Algemene Reserve. Gemeentebelangen Heiloo stemt hier niet mee in zoals hiervoor al uitgelegd. Met deze ophoging van de Algemene Reserve en het nu voor het eerst meetellen van de Reserve Grote Projecten van € 700.000 euro in de berekening van het weerstandsvermogen, stijgt het weerstandsvermogen van 1,66 naar 1,89! Twee boekhoudtrucs om het weerstandsvermogen op te vijzelen.

4. Last but not least spreekt Gemeentebelangen Heiloo haar **zorg uit over de uitholling van de lokale democratie**. Steeds meer aanbestedingen worden Regionaal of met meerdere gemeenten gezamenlijk geregeld. Hoeveel handelsruimte heeft Heiloo nog? Bijvoorbeeld in de Jeugdzorg werken 18 gemeenten samen. Hoe reëel is de mogelijkheid om uit zo'n collectief contract met Horizon te stappen? Bijvoorbeeld in de woningbouw. Hier wordt samengewerkt met de Woningmakers. Allemaal aanbod kant. Hoe reëel is het dat gemeenten nog voor hun eigen lokale woonbehoefte kunnen bouwen? Bijvoorbeeld in de BUCH. Heiloo draagt ruim 15 miljoen bij aan de BUCH. Hoe kan de gemeente Heiloo haar taakstellende en controlerende taken hierover uitoefenen? Wat doen wij hier eigenlijk? Zegt u het maar!

*Bas van Beusekom, Edith de Jong, Peter Rood.
Fractie Gemeentebelangen Heiloo*